

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

27 maart 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over de financiering van een aantal toeristische hefboomprojecten in Limburg met LRM-middelen en middelen van de Vlaamse Gemeenschap

Vraag om uitleg van de heer Johan De Roo tot de heer Renaat Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over de evolutie van de werkloosheid in Vlaamse regio's die voorheen als Europese steunregio's erkend waren

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 27 maart 2003

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Roland Van Goethem

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.30 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over de financiering van een aantal toeristische hefboomprojecten in Limburg met LRM-middelen en middelen van de Vlaamse Gemeenschap

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Sauwens tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over de financiering van een aantal toeristische hefboomprojecten in Limburg met LRM-middelen en middelen van de Vlaamse Gemeenschap.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik maak mij inderdaad zorgen over de aangekondigde hefboomprojecten. Zij passen in de opdracht die de LRM in juli vorig jaar van de Vlaamse regering heeft gekregen. Zij bouwen voort op het Strategisch Toeristisch Actieplan. Het toeristisch aanbod is in Limburg al belangrijk. De economische sector groeit nog altijd.

De regering en ook de Bestendige Deputatie wilde het toeristisch aanbod via hefboomprojecten versterken en tegelijk de LRM-middelen in Limburg verankeren zodat een blijvende meerwaarde zou ontstaan.

Ik vraag in het bijzonder naar de stand van zaken van het project De Oude Stad in Bokrijk. In de krant staat dat door de Deputatie een groot nieuw initiatief wordt aangekondigd. Dat ligt allemaal wat in dezelfde sfeer. Er is het Pliniusproject in Tongeren, samen met de verdere uitbouw van het

Gallo-Romeins museum en de mijnsite te Beringen. Er wordt al jaren gewerkt, soms privé, soms publiek of privaat-publiek aan de uitbouw van een mijnmuseum.

Tot slot is er nog de problematiek van de abdij van Herkenrode. De heer Boutsen heeft de vraag al aan minister Landuyt gesteld. De onrust is de jongste maanden ingetreden omdat sommige regeringsleden bepaalde uitspraken hebben gedaan die vragen oproepen. Hopelijk brengt de minister-president duidelijkheid.

Wij hebben minister Van Grembergen gevraagd of hij in de begroting 2003 voor Monumenten en Landschappen in voldoende middelen heeft voorzien om tegemoet te komen aan de engagementen die in juli vorig jaar zijn genomen. De begroting is voor het eerst in lange tijd met 2,5 percent gedaald. Het groeipad was nodig om het toenemend aantal beschermde gebouwen te restaureren en om een aantal hefboomprojecten in samenwerking met onder meer de Vlaamse National Trust en de Stichting Vlaams Erfgoed te financieren.

Minister Van Grembergen antwoordde toen het volgende : 'Er zijn afspraken gemaakt met de Limburgse reconversiemaatschappij, waarbij zowel de restauratie van de sites in Herkenrode als in Beringen goedgekeurd werden.'

De minister kon echter niet inschatten hoeveel de investering van de Limburgse reconversiemaatschappij zou bedragen. Een te hoog restauratietempo zou een claim leggen op andere restauratiedossiers omdat bij de verdeling van een frank voor een frank plots teveel overheidsgeld moet worden vrijgemaakt.

Er kan wel worden gepraat over een gespreide terugvloeiing over een periode van bijvoorbeeld 10 jaar. Minder dan een half jaar nadat de regering een financieel engagement is aangegaan – er zou

Sauwens

namelijk 3.750.000 euro per jaar worden uitgetrokken voor de invulling van de projecten -, zegt de minister dat er geen geld voor is. Het zijn inderdaad reuzenprojecten, maar dat weet men als men de beslissing neemt. Er wordt dus een spreiding in de tijd voorgesteld.

Op een bepaald ogenblik had minister Van Mechelen een rondvlucht gemaakt boven de provincie. Hij zei toen dat voor Herkenrode nieuwe investeerders moesten worden gezocht. Hij legde de nadruk op investeringen in een nieuw economisch netwerk. Hij wilde niet in het verleden, maar in de toekomst investeren. Nadien verscheen in de krant dat bij de LRM een aantal toeristische projecten twijfelachtig waren geworden. Er werd gesuggereerd de middelen te gebruiken voor een rollend fonds voor sociale woningbouw.

Later kwam minister Landuyt met 400.000 euro voor toeristische projecten. Er zou een toeristisch kantoor in Herkenrode worden uitgebouwd, maar Herkenrode moet eerst nog worden gerestaureerd. Minister Van Grembergen stelde toen dat hij er op dat moment geen geld voor had.

Het is belangrijk dat een geloofwaardig Vlaams beleid wordt gevoerd. Het wordt enorm moeilijk om projecten van openbare werken te realiseren omwille van een kluwen van regelgeving. De coördinatie tussen de verschillende diensten van de Vlaamse administratie in hetzelfde huis loopt dikwijls totaal mank. Ik denk dat enige coördinatie nodig zal zijn om die LRM-projecten – die ondertussen ook via de Lisom, het nieuwe vehikel dat daartoe is uitgebouwd, worden onderbouwd – te realiseren. Anders zal men om het half jaar een gedeputeerde of een rondvliegende minister horen aankondigen dat dit of dat zal gebeuren. Er is dringend nood aan een stappenplan.

Heel wat regeringsleden zijn hierbij betrokken, mijnheer de minister-president. Ik hoop dan ook dat u duidelijkheid zult kunnen verschaffen. Hoe zit het nu met Bokrijk, het Plinius-project, het Gallo-Romeins Museum in Tongeren, de mijnsite in Beringen, maar ook en vooral met de abdij van Herkenrode ? Daar hebben privé-personen immers een VZW opgericht en tientallen miljoenen franken bijeen gespaard, om toch een deel van de nodige middelen te hebben. Dat is een bizarre situatie. Herkenrode is eigendom van de Vlaamse Gemeenschap. Het is een van de grootste abdijcomplexen in de Lage Landen. Zeer ver terug in onze geschiedenis vormde het de basis van het graaf-

schap Loon. Momenteel betalen privé-personen met hun eigen geld de architect en zijn ze leningen aan het afbetalen voor bepaalde delen van de restauratie, omdat de Vlaamse overheid een aantal verbintenissen niet kan nakomen.

Het gaat onder meer om de restauratie van het poortgebouw en de aanleg van de kruidentuin. 2003 is een belangrijk jaar voor Hasselt, met de 7-jaarlijkse processie. De stad had dit project al onmiddellijk mee willen inbrengen en ook een aantal nieuwe eigen middelen kunnen genereren. Mijnheer de minister-president, hoe ver staan de LRM en de Lisom met deze projecten ? Er is ook sprake van een aantal studies die stellen dat die projecten zonder overheidssubsidies geen rendement zullen hebben. Dat ligt natuurlijk voor de hand.

We weten dat de basisinvestering van een aantal projecten door de overheid zou moeten worden gedragen en dat er dan een zekere privé-participatie zou kunnen gebeuren, binnen een duidelijke business-afsprake. Is er sprake van sterkte-zwakteanalyses ? Welk businessplan bestaat er ? Wanneer zal er duidelijkheid zijn ? Welk middelen zullen de LRM en de Lisom enerzijds en de Vlaamse, provinciale en stedelijke verantwoordelijken anderzijds kunnen vrijmaken om die hefboomprojecten te realiseren ? Ik wil er nog even op wijzen dat dezelfde budgettaire problemen die blijkbaar aan Vlaamse zijde rijzen, zich ook voordoen in de provincie Limburg, maar in iets mindere mate.

Momenteel ligt de bal duidelijk in het kamp van de Vlaamse overheid, en de begrotingscontrole komt eraan. Is er in de Vlaamse begroting voorzien in bijkomende middelen om dit soort projecten toch niet te laten stilvallen ? Wanneer kan men daar daadwerkelijk mee beginnen ?

De voorzitter : De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mijnheer de minister-president, op 13 maart jongstleden ondervroeg ik minister Landuyt over het mijnerfgoed Beringen. Ik heb op mijn vraag een heel duidelijk antwoord gekregen, maar ik wil u vragen of u dit kunt bevestigen.

Ik vroeg de minister wat de vooruitzichten waren voor het mijnerfgoed en het Minepolis-project. Hij antwoordde me het volgende : 'Op de raad van bestuur van Toerisme Vlaanderen van 14 oktober 2002 werd kennis genomen van de stopzetting van het Minepolis-project.' Hoe zit het daar nu mee ?

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik wil eerst wat duidelijkheid verschaffen over de manier waarop de dossiers worden voorbereid en worden gefinancierd. Het is belangrijk om te wijzen op de rol die de LRM moet spelen, en op de specifieke rol van de Lisom, de nieuwe dochtermaatschappij die werd opgericht voor een aantal specifieke opdrachten die uitgaan van de Vlaamse regering zelf.

Ik zal eerst ingaan op de kaderbeslissing die de Vlaamse regering terzake nam op 19 juli van vorig jaar. Vervolgens zal ik een stand van zaken geven met betrekking tot de individuele projecten waarnaar de heer Sauwens en de heer Boutsen informeerden, waarna ik afrond met een aantal specifieke punten.

In de kaderbeslissing van vorig jaar hanteerden we het principe dat LRM-middelen zouden worden aangewend voor niet-rendementsgebonden projecten, via een dochtermaatschappij. Daartoe werd op dat ogenblik een maximumbedrag van 146,97 miljoen euro vrijgemaakt. De heer Sauwens weet zeer goed dat al het geld dat overbleef na de sluiting van de steenkoolmijnen in de portefeuille van de LRM zat. De LRM had voornamelijk de opdracht om aan industriële participatie te doen. Dan ging het over de vraag of men moest deelnemen in een bepaalde onderneming, en zo ja, aan welke voorwaarden. Het is echter altijd mijn overtuiging geweest dat er naast dat aspect, een specifiek aspect moest kunnen worden ontwikkeld binnen de LRM dat niets met rendement te maken had. Er bestaat natuurlijk een rendementsverplichting, maar hier zou het gaan over zaken van algemeen maatschappelijk belang die deze verplichting overstijgen. We zouden daarin investeren met die middelen omdat dat ook een blijvende meerwaarde voor Limburg kan opleveren.

Daar werden ook altijd thema's naar voren geschoven zoals toerisme, mobiliteit en onderwijs. Daarom hebben we op dat ogenblik gezegd dat we een splitsing zouden doorvoeren in de LRM-middelen. Een deel van die middelen hebben we toen gereserveerd voor een dochtermaatschappij, de Lisom. Die maatschappij werd ondertussen opgericht.

Op 18 oktober 2002 hebben we de statuten en de beheersovereenkomst tussen het Vlaams Gewest en de Lisom goedgekeurd. De Lisom is een gespecialiseerde dochtermaatschappij die gemotiveerd advies aan de Vlaamse regering moet uitbrengen

over de manier waarop de geselecteerde projecten conform aan de bepalingen van de kaderbeslissing kunnen worden ontwikkeld.

De Vlaamse regering staat niet in voor de ontwikkeling van de projecten. Dat is een taak van de Lisom. Dat ontwikkelen houdt concreet in dat er per ingediend project wordt nagegaan in welke mate het aan de financieringsprincipes voldoet. Voor elk van de projecten moet er een businessplan zijn. De projecten moeten immers een economische betekenis kunnen hebben. Als er geen winst mee kan worden gemaakt of als een project niet zelfbedruipend kan zijn, wil dat nog niet zeggen dat het wordt afgekeurd. Er moet echter wel een duidelijke economische drive te onderkennen zijn.

We praten hier niet over zuivere subsidiëring. De LRM kan niet in de plaats treden van de reguliere subsidiëring van een administratie.

Een volgende taak van de Lisom is investeren in de projecten die de Vlaamse regering heeft goedgekeurd. Een laatste taak van de Lisom is het controleren van de projecten nadat de Vlaamse regering heeft beslist LRM-middelen te geven.

Op 19 juli 2002 hebben we een aantal projecten goedgekeurd, maar dat wil niet zeggen dat de middelen al aan de projecten werden gegeven. Goedkeuring betekent gewoon dat de Lisom de opdracht heeft gekregen om een aantal projecten verder uit te werken. Op 19 juli 2002 werden een aantal toeristisch-strategische hefboomprojecten goedgekeurd : het STAP-plan van de provincie Limburg ter waarde van maximaal 17,4 miljoen euro, Plinius-Tongeren ter waarde van 16,5 miljoen euro, het Provinciaal Gallo-Romeins Museum ter waarde 4,5 miljoen euro, het dierenpark te Houthalen-Helchteren ter waarde van 1,73 miljoen euro, het Nationaal Park De Hoge Kempen in Bilzen ter waarde van 28 miljoen euro, de oude stad in Bokrijk ter waarde van 10,7 miljoen euro en de mijnerfgoed site in Beringen ter waarde van 11,74 miljoen euro.

Op 19 juli 2002 werd ook beslist om de Lisom de opdracht te geven een onderzoek te voeren naar een aantal strategische energiesectoren en naar mobiliteit. Het mobiliteitsonderzoek moet zich toespitsen op de ontsluiting van Limburg via het spoor.

Ook het TUL-project is goedgekeurd ter waarde van 55,9 miljoen euro. De voorwaarde is uiteraard dat de Nederlanders hetzelfde bedrag bijdragen.

Dewael

Hoe werkt de Lisom ? De Lisom moet eerst de door de Vlaamse regering bepaalde financieringsprincipes toetsen. We kijken pas naar LRM-middelen op het ogenblik dat de reguliere subsidies uitgeput zijn. Publieke middelen moeten bij voorkeur worden gebruikt voor publieke doelstellingen en worden bij voorkeur verstrekt aan publieke initiatiefnemers. Dat is niet onbelangrijk.

Neem het voorbeeld van het Pliniusproject. Om dat project te realiseren zijn de commerciële aspecten belangrijk. Daarnaast moeten de toegangswegen worden verbeterd en parkings worden aangelegd. Als er een publieke initiatiefnemer is in de context van een PPS-formule, is het best dat de middelen van de LRM effectief aan die publieke rechtspersonen worden gegeven.

Een ander werkingsprincipe van de Lisom is dat de middelen alleen maar mogen worden gebruikt indien andere publieke of privé-partners minstens hetzelfde bedrag inbrengen in het project. Dat is een heel gezond uitgangspunt.

Bij elke transactie moet de begunstigde zich akkoord verklaren met de modaliteiten en de controlemechanismen. Ik heb het dan bijvoorbeeld over de toetsing of over de economische haalbaarheid.

Een tweede belangrijke stap is het formuleren van een gemotiveerd advies. De Lisom verstrekt dat op vraag van de Vlaamse regering. Een derde stap is dan een goedkeuringsbesluit van de Vlaamse regering met een overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de Lisom waarbij de modaliteiten van de financiering worden geregeld. Vierde stap is de ondertekening van de overeenkomst. De laatste stap is de realisatie en de controle op de middelen.

Wat is de stand van zaken van de verschillende projecten ? Een eerste project is het Herkenrodeproject in Hasselt. U bent daar terecht om bekommerd. Ik ben destijds ook in dat dossier in een andere hoedanigheid opgetreden. Eind januari 2003 is een businessplan door alle lokale betrokken partijen goedgekeurd. Het besluit daarvan was dat in het Herkenrodeproject geen waardehoudende investeringen mogelijk zijn, omdat de afschrijvingen op de initiële investering niet kunnen worden gedragen door de voorliggende exploitatie. Dat plan was dus ontnuchterend. Indien het exploitatieverlies van 3 miljoen euro over 15 jaar en alle andere toekomstige exploitatierisico's niet door publieke partijen kunnen worden toegezegd, dan is duidelijk dat dit project in deze vorm niet voldoet aan de

vooropgestelde financieringsprincipes van de Vlaamse regering. De Lisom heeft dat advies op 7 februari aan minister Van Mechelen overgemaakt. Die heeft ondertussen het advies van de Inspectie van Financiën ingewonnen. Na akkoord van de Vlaamse regering kan samen met de Stichting Vlaams Erfgoed eventueel naar een minimumvariant van het Herkenrodeproject worden gezocht. Daarbij kunnen we ons bijvoorbeeld beperken tot enkel de restauratie zonder dat de bestemming wordt geregeld. De gouden regel in Monumentenzorg is nochtans dat bij restauratie toch min of meer duidelijk moet zijn wat de toekomstige bestemming zal zijn. Zoniet, dan is dat op termijn een probleem. Als de regering daarvoor het licht op groen zou zetten, moet ervoor worden gezorgd dat reguliere subsidies volgen. Er is daartoe in de begroting niet in middelen voorzien. Als we ons fiat zouden geven aan het project, dan moeten de nodige middelen worden ingeschreven bij de begrotingscontrole op het budget van Monumentenzorg.

Inzake het Pliniusproject is de haalbaarheidsstudie afgerond. De projectdefinitie is vastgelegd. Er loopt momenteel een Europese aanbestedingsprocedure met als doel een privé-partij te contracteren voor de conceptontwikkeling, de bouw en de financiering. Er zijn twee kandidaten uit de procedure naar voren gekomen. Binnenkort wordt het bestek voorgelegd en wordt gevraagd om een offerte in te dienen. Nadien moet de privé-partij een businessplan voorleggen waaraan de Vlaamse regering haar goedkeuring moet verlenen. Dit is een goede filosofie.

Het Provinciaal Gallo-Romeins Museum en de uitbreiding ervan is van een andere orde. Er is met het provinciebestuur en met het EFRO afgesproken dat elk een derde van de financiering van de uitbreiding op zich zou nemen. De provincie, het Vlaams Gewest en het EFRO zouden in principe elk 4,5 miljoen euro moeten bijdragen. De Vlaamse regering heeft al een eerste schijf vrijgemaakt vanuit het fonds Culturele Infrastructuur. Ook hier wordt een businessplan opgemaakt dat aan de raad van bestuur van de Lisom zal worden voorgelegd. Met de provincie is er een overeenkomst over de controlemodaliteiten. Eigenlijk verwachten we dat tegen het einde van het jaar – na goedkeuring van de Vlaamse regering – de bouwwerken zullen kunnen starten. De opening wordt in 2006 gepland.

Het vierde project betreft het dierenpark in Houthalen-Helchteren. Uit een haalbaarheidsstudie blijkt dat het niet mogelijk is om daar een dierenpark te realiseren. Ik verwijs naar de moeilijkhe-

Dewael

den met het bos- en het natuurdecreet en de Europese richtlijnen inzake Natura 2000.

Het project Nationaal Park De Hoge Kempen is daarentegen wel belangrijk. De Lisom heeft een overeenkomst met het Regionaal Landschap Kempen-Maasland. Zo kan het projectbureau Nationaal Park De Hoge Kempen worden geïnstalleerd, kunnen er initiatieven voor recreatief medegebruik ontwikkeld worden en adviezen worden geformuleerd aan de Lisom voor de inrichting van de geselecteerde toegangspoorten.

De LRM-middelen die voor het projectbureau en de initiatieven inzake recreatief medegebruik worden toegewezen, zijn reeds via een bijzondere algemene vergadering van de LRM op 25 februari vrijgemaakt. Het projectbureau moet volgens die overeenkomst binnen de 2 maanden operationeel zijn.

Over het vroegere Center-Parksterrein Dilsen-Stokkem loopt op dit ogenblik een MER-studie. Na afloop kan worden onderhandeld over de waardering van het terrein en de mogelijkheid van een koopoptie. Over de inrichting van het terrein zal, in overleg met de ontwikkelingen in Eisden, een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan worden opgesteld. Deze randvoorwaarden zijn cruciaal om tot een haalbaar businessplan te komen.

Het projectbureau zal ook een advies moeten afleveren over de inrichting van de hoofdtoegangspoort. De uitvoering van het businessplan kan pas worden opgestart nadat alle uitgangspunten duidelijk zijn. Ik denk aan het MER, de waardering van de gronden, het bouwprogramma en ook aan de investeringsraming voor de hoofdtoegangspoort.

Het dossier van de oude stad Bokrijk is concreter. De haalbaarheidsstudies zijn uitgevoerd, zowel de ontwikkelingsvisie, als de ruimtelijk-juridische en de markteconomische haalbaarheid. Er is ook een MER in uitvoering. Zodra het MER conform wordt verklaard en het stedenbouwkundig attest 2 wordt afgeleverd, zal een Europese oproep tot kandidaatstelling worden gelanceerd, waarbij een privé-partner wordt gevraagd om het project te ontwikkelen. De heer Sleyten, gedeputeerde, heeft hierover deze week in de pers nadere informatie verstrekt. De realisatie van het project valt of staat met het vinden van een solvabele privé-partner.

Ten slotte heeft de heer Boutsen naar de erfgoedsite Beringen geïnformeerd. Het herbestemmings-

project, dat eigendom is van de NV Mijnen, is een erfgoed-toeristisch concept. Het sociaal-economisch verleden van Limburg met betrekking tot de voormalige mijnexploitatie zal hier worden gepresenteerd. Andere functies zoals wonen en werken worden naargelang de stedelijke behoeften van Beringen, geïntegreerd.

De conceptontwikkeling en de opmaak van het businessplan zijn opgestart. Er wordt verwacht dat het medio 2003 aan de Vlaamse regering zal worden voorgelegd.

De realisatie van het project zal sterk afhangen van het commitment van diverse overheden, zowel voor de initiële investeringen als voor de toekomstige exploitatie. Het antwoord van mijn collega had waarschijnlijk te maken met het zogenaamde Minepolisproject. Het gaat hier om een ruimer concept, dat zeker haalbaar is omdat ik in de filosofie ervan geloof.

Ik heb een algemeen beeld geschetst. Bijna alle projecten zijn in de running en er is al een hele weg afgelegd. Het gaat misschien langzaam, maar de kaderbeslissing van vorig jaar was de noodzakelijke eerste stap. Iemand moet toch zijn nek uitsteken. De Vlaamse regering is bereid een bepaald bedrag te investeren op voorwaarde dat via de Lisom een businessplan wordt ontwikkeld. Daaruit moet blijken dat er ook andere overheden en privé-partners bereid zijn om initiatieven te ontwikkelen.

Op de vraag of in de studies ook zwakteanalyses werden opgenomen, kan ik stellen dat zij allemaal zijn opgenomen in het Strategisch Toeristisch Actieplan, dat de projecten in kaart heeft gebracht en uitdrukkelijk op de sterkte- en de zwakteanalyse heeft gewezen. De opportuniteit van de projecten is in voldoende mate aangetoond op het niveau van de provincie Limburg en de dienst Toerisme Limburg.

Wat de timing betreft waarin wordt voorzien om de LRM de opdracht te geven de middelen ter beschikking te stellen, kan ik het volgende stellen. Wij zullen de middelen aan de Lisom uitkeren, nadat wij de verschillende projecten op voorzet van de Lisom hebben goedgekeurd. Er zijn al middelen toegekend. Ik heb verwezen naar het Nationaal Park. Daar is reeds een eerste schijf uitgekeerd.

Op de vraag of er in complementaire Vlaamse kredieten in de begroting van 2003 is voorzien, herhaal ik dat telkens de Vlaamse regering een beslissing neemt, waarbij reguliere subsidies worden uitge-

Dewael

keerd, in de nodige middelen moet worden voorzien. De Vlaamse regering heeft ook de politieke wil om dat te doen. Het heeft geen zin om middelen vrij te maken vanuit de reguliere begroting voor projecten waarover de regering via de Lisom nog geen beslissing heeft genomen. Zo zou bijvoorbeeld voor Herkenrode beslist kunnen worden om een afgeslankt project goed te keuren. Dan zouden bijkomende middelen van Monumentenzorg nodig kunnen zijn.

Voor de start van de uitvoering kan ik nog geen precieze datum geven. De timing is net afhankelijk van de haalbaarheid van ieder project. Dat wordt geval per geval onderzocht. Ik zal erop toezien dat de kaderbeslissing van vorig jaar op een gevatte manier wordt uitgevoerd. Het zou goed zijn de resterende KS-middelen in economische vernieuwing te investeren. De Lisom herbergt projecten van maatschappelijk belang. Ik geloof erin. Na een epoque van onoordeelkundige besteding van middelen, breekt er eindelijk een tijd aan dat er in Limburg blijvend wordt geïnvesteerd.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister, ik dank u voor de uitvoerige en geactualiseerde stand van zaken. De projecten worden blijkbaar op een gedegen manier aangepakt. Ik wijs er wel op dat er een verschil is tussen de projecten. Zo zijn er projecten waarbij de overheid eigenaar is van een bepaald patrimonium. Dan heeft de overheid een instandhoudingsplicht. Ik weet niet of met LRM-middelen de restauratiefase kan worden voortgezet. De instandhouding en het wind- en waterdicht maken van de gebouwen moet kunnen worden gerealiseerd. Ik denk aan de grote volumes in Beringen. Dankzij de bescherming van de mijnsites beschikken wij over een van de grootste archeologische sites in Europa. Maar er is een probleem van instandhouding. De nodige investeringen kunnen gebeuren zonder dat een definitieve herbestemming is toegewezen. Het ene moet niet noodzakelijkerwijs op het andere wachten.

Hetzelfde geldt voor de Grote Schuur van Herkenrode. Als de tiendeschuur niet was gerestaureerd, lag zij al lang tegen de vlakte. Het verval grijpt snel om zich heen. Ik pleit ervoor dat men voor Beringen en Herkenrode de restauratie via een al dan niet afgeslankt project of via middelen van het Vlaams Erfgoed, laat verlopen maar niet loslaat. Na alle publieke verklaringen geeft dat een negatief beeld. Het zijn monumenten van Europese betekenis. Er is niet al te lang tijd meer voor. Ik begrijp dat er een degelijk businessplan moet komen,

maar de instandhouding van het historisch patrimonium kan gelijktijdig doorgaan.

Minister-president Patrick Dewael : Ik wil de laatste suggestie zeker bijtreden. De instandhoudingsplicht primeert in het geval dat de overheid eigenaar is. Bepaalde restauratie moet overwogen worden vooraleer een kant-en-klaar businessplan op tafel ligt. Ik zal met deze suggestie rekening houden.

De voorzitter : De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Ik kom nog even terug op het Nationaal Park De Hoge Kempen. Is het Nationaal Park Dilsen-Stokkem een verenging of een verbreding van Hoge Kempen ? Het park strekt zich uit over een viertal gemeenten en beslaat een oppervlakte van 4.000 à 5.000 hectare. Daarvan is 80 percent gelegen op het grondgebied Maasmechelen. Er is hier sprake van prioriteiten. Dat zou in Maasmechelen ook wel eens mogen gebeuren.

Minister-president Patrick Dewael : Er is geen sprake van prioriteiten. Het gaat hier om de hoofdtoegangspoort, maar het is uitgestrekter. Wij moeten het in zijn geheel bekijken en het lokale chauvinisme niet te ver drijven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan De Roo tot de heer Renaat Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over de evolutie van de werkloosheid in Vlaamse regio's die voorheen als Europese steunregio's erkend waren

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Roo tot de heer Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over de evolutie van de werkloosheid in Vlaamse regio's die voorheen als Europese steunregio's erkend waren.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, enkele weken geleden werd mijn aandacht gevestigd op een titel op de voorpagina van het Nederlandse Financieel Dagblad. Ik

De Roo

citeer : ‘Voormalige steunregio’s krijgen hardste klappen. Bovengemiddelde stijging van de werkloosheid in Zuid-Limburg en Eindhoven.’ Ik vroeg me af hoe het nu zit met de voormalige steunregio’s in Vlaanderen. Is het zo dat ze, naar analogie van wat blijkbaar in Nederland het geval is, ook harde klappen krijgen op economisch en sociaal vlak ?

In Nederland kampen twee voormalige Europese steunregio's, namelijk Zuid-Limburg en de regio Eindhoven met een sterk gekrompen groei van de economie. ‘Booming Brabant’ heette het jarenlang. Er kwam geen einde aan de weelde in deze grote zuidelijke provincie van Nederland. Precies gedurende de jaren negentig is deze regio opgeklimmen van probleemgebied tot een gebied met de status van een ‘high-techvalley’. Helaas is het gejuich van korte duur geweest. Al snel liep de werkloosheid weer op en in een recordtijd raakten deze voormalige Europese steunregio's hun florissante positie kwijt.

In 1994 erkende de Europese Commissie het Meetjesland en de Westhoek als doelstelling 5b-gebied, naast een aantal andere steunregio's. Daardoor kwam het in aanmerking voor Europese steun voor de ontplooiing van het platteland. Na de hervorming van de Europese structuurfondsen, in juni 1999, werden het Meetjesland en de Westhoek niet meer erkend in het kader van de nieuwe doelstelling 2. De regio's genieten momenteel nog overgangssteun uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling gedurende de periode 2000-2005. Dat is de periode van de zogenaamde ‘phasing out’.

Mijnheer de minister, doet de negatieve evolutie in de voormalige steungebieden van Nederland zich tevens voor in de voormalige steungebieden van Vlaanderen ? Wat zijn de werkloosheidspercentages en het inkomensniveau van de Westhoek en het Meetjesland voor, tijdens en na de 5b-gelden ? In Nederland werd een diepgaand onderzoek gelast naar de redenen voor deze sterke teruggang in de voormalige steunregio's. Denkt u eraan dergelijke onderzoeken ook te laten uitvoeren in bepaalde regio's van Vlaanderen ? Welke projecten worden in de Westhoek en in het Meetjesland uitgevoerd in het kader van het Europees Sociaal Fonds ? Dit fonds is het voornaamste instrument dat de Europese Unie hanteert voor het ontwikkelen en verbeteren van de arbeidsmarkt.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de eerste vraag kan ik beantwoorden door de recente werkloosheidsevolutie in de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied en het Meetjesland te vergelijken met het Vlaams gemiddelde. Uit deze vergelijking blijkt dat, ondanks de recente sterke stijging van de werkloosheid op Vlaams niveau, de werkloosheid in de gemeenten uit het Meetjesland verder daalt, namelijk met 2 procent tot 10 procent. Eind 2002 lag de werkloosheidsgraad in de meeste gemeenten uit het Meetjesland overigens onder het Vlaams gemiddelde, met uitzondering van Eeklo, waar de werkloosheidsevolutie recent echter ook positief was.

De recente werkloosheidsevolutie in de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied is minder eenduidig. In een aantal gemeenten met een reeds relatief lage werkloosheid, zoals Ieper, Poperinge, Gistel en Oudenburg, blijft de recente werkloosheidsgraad ruim beneden het Vlaams gemiddelde. De kustgemeenten Oostende, Nieuwpoort, Bredene en De Haan delen echter mee in de klappen van de recente werkloosheidstoename op Vlaams niveau. Er is een gemiddelde toename met ongeveer 9 procent op jaarbasis. Slechts in enkele gemeenten in deze regio is de recente werkloosheidsgraad op jaarbasis opvallend sterker dan gemiddeld, met name in Houthulst, Diksmuide en Middelkerke. In Houthulst hebben we het dan over 64 werklozen meer, in Diksmuide over 93 werklozen meer en in Middelkerke over 118 werklozen meer.

Eind 2002 was de werkloosheidsgraad in de meeste gemeenten uit de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied lager dan het Vlaams gemiddelde : in negen van de veertien gemeenten schommelt de werkloosheid tussen 4 procent en 6 procent, tegenover het Vlaams gemiddelde van 7,4 procent. Enkel in de kustgemeenten Bredene, De Haan, Middelkerke en Nieuwpoort ligt de werkloosheid iets hoger dan het Vlaams gemiddelde : dan gaat het over 8 tot 9 procent, met een piek in Oostende van 11,9 procent.

Samengevat moeten we stellen dat in het algemeen de recente werkloosheidsevolutie en -situatie in deze twee voormalige Europese steunregio's niet minder gunstig is dan gemiddeld in Vlaanderen. In het Meetjesland merken we zelfs een verdere daling van de werkloosheid, en de werkloosheidsgraad was er eind 2002 lager dan gemiddeld in Vlaanderen. In de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied ligt de werkloosheid enkel in de kustgemeenten hoger dan het Vlaams gemiddelde. De recente werkloosheidsevolutie in deze regio verschilt sterk tussen de gemeenten onderling. De

Landuyt

recente werkloosheidsgroei situeert er zich dus zowel beneden als boven het Vlaams gemiddelde. Er is dus sprake van een betere toestand dan in de Nederlandse gebieden.

Dan was er uw vraag over de werkloosheidspercentages en het inkomensniveau van de Westhoek en het Meetjesland voor, tijdens en na de 5b-periode. De sterke daling van de Vlaamse werkloosheid in de periode 1994-2001 was ook merkbaar in het Meetjesland en de Westhoek, al bleef de daling er iets onder het Vlaams gemiddelde. Uit de vergelijking van de belastingaangiftes van 1994 en 1999 blijkt dat de toename van het gemiddelde inkomen in de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied iets sterker was dan het Vlaams gemiddelde, namelijk een stijging met 21 percent tegenover een stijging met 17 percent. Dat wijst op een bescheiden inhaalbeweging. Desondanks lag ook in 1999 het gemiddelde inkomen in de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied nog steeds relatief laag. In de regio bedroeg dit inkomen 392.600 frank per inwoner tegenover 417.300 frank in West-Vlaanderen en 437.100 frank in Vlaanderen.

Ook in het Meetjesland ligt het inkomen lager dan gemiddeld in Oost-Vlaanderen en Vlaanderen. In deze regio bedraagt het gemiddelde inkomen 395.400 frank per inwoner, wat net iets hoger is dan in de Westhoek, tegenover gemiddeld 437.700 frank voor Oost-Vlaanderen – hoger dan in West-Vlaanderen – en 437.100 frank in Vlaanderen. In de verstedelijkte gemeenten Eeklo en Maldegem was de toename van het gemiddelde inkomen in de periode 1994-1999 iets minder sterk dan gemiddeld, namelijk 15 percent meer tegenover 17 percent meer. In de meer landelijke gemeenten Assenede, Kaprijke en Sint-Laureins was er een bescheiden inhaalbeweging, namelijk 18 percent en 19 percent meer tegenover de gemiddelde Vlaamse stijging van 17 percent. Ik herhaal dat het inkomen in de gemeenten Maldegem en Eeklo minder sterk is gestegen dan in Vlaanderen.

In 2001 is de werkzaamheidsgraad in het Meetjesland vergelijkbaar met het Vlaams gemiddelde. In de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied ligt de werkzaamheidsgraad enkel in de kustgemeenten lager dan dat gemiddelde. Ook de groei van de werkzaamheidsgraad was in de periode 1997-2001 in het Meetjesland vergelijkbaar met het Vlaams gemiddelde. In de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied bleef deze groei iets beneden het Vlaams gemiddelde. Men moet er wel rekening mee houden dat veel mensen komen

wonen en rusten in het kustgebied, zodat het aantal werkende inwoners uiteraard relatief lager blijft.

Dan was er de vraag of ik eraan denk om onderzoeken te laten uitvoeren in bepaalde regio's van Vlaanderen, zoals men dat in Nederland heeft gedaan. In een eerste reactie moet ik zeggen dat onze toestand beter lijkt dan die van de voornoemde Nederlandse gebieden. In het kader van de door de Europese Commissie voorziene overgangsmatregelen – het zogenaamde 'phasing out' – voor deze voormalige doelstelling-5b-regio's wordt momenteel een externe evaluatieopdracht uitgevoerd door de organisatie Idea Consult, in opdracht van de Vlaamse minister van Economie. De resultaten van deze externe evaluatie kunnen nuttig zijn om het toekomstige sociaal-economisch beleid in deze regio's mee vorm te geven. Anderzijds wil ik er als minister van Werkgelegenheid op wijzen dat wij maandelijks de cijfers krijgen van de VDAB en de administratie Werkgelegenheid. Ook wat werkgelegenheid betreft verricht of coördineert het steunpunt Werk, Arbeid en Vorming regelmatig verder studiewerk inzake de werkgelegenheidscijfers.

Dan was er de vraag naar de projecten uitgevoerd in de Westhoek en het Meetjesland in het kader van het Europees Sociaal Fonds. In het verleden was de steun vanuit dit fonds in het kader van doelstelling 5b in Vlaanderen niet beperkt tot de Westhoek en het Meetjesland. Dit werd toegepast over heel Vlaanderen en was niet specifiek voor de doelstelling-5b-gebieden. Qua inzetbaarheid en aanpasbaarheid was het fonds van toepassing over heel Vlaanderen.

Er zijn dus een aantal projecten geweest per gebied. Vanuit het structuurfonds 5b of doelstelling 2 was er het project van de vervangingspool Daikin in Oostende, voor 50-plussers. Meer specifiek hebben we met de VDAB en een aantal interimkantoren een soort poolsysteem opgezet voor tijdelijk werk voor deze 50-plussers, die daar ook naar vragen. Dat is een zeer sterk programma, dat onder meer wordt gefinancierd met Europees geld, daar er vorming en begeleiding in verwerkt zitten.

In het kader van doelstelling 3 – inzetbaarheid en aanpasbaarheid – van het Europees Sociaal Fonds kan ik verwijzen naar een hele lijst van projecten, waarvan ik een kopie kan bezorgen voor de ver slaggeving. Het zou te lang duren om ze allemaal op te sommen. Het gaat om een heel divers gamma van projecten.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben tevreden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.27 uur.*
